

**Migráns munkavállalók információs hálózatának fejlesztése
nemzetközi szakszervezeti együttműködés keretében**

VS/2013/0204

**Budapesti workshop
2014. március 20-21.**

Összefoglaló

2014. Március 20-án és 21-én egy nemzetközi workshopban nyitotta meg a LIGA Szakszervezetek a brit TUC-vel és a román CARTEL-ALFÁ-val partnerségben folyó migrációs projekt eseményeinek sorát Budapesten. Az Európai Bizottság támogatásával megvalósuló projekt címe „*Migráns munkavállalók információs hálózatának fejlesztése nemzetközi szakszervezeti együttműködés keretében*”, mely 2013 novemberétől 2014 októberéig tart, és a tervek szerint ez alatt az idő alatt nem csak a budapestihez hasonló eszmecserére nyílik lehetőség Londonban és Bukarestben is, hanem már elindult egy, a migráns munkavállalókat támogató, és fórumként szolgáló honlap, melynek tartalma és szerkezete folyamatosan frissül. Emellett a három partner vállalta, hogy mélyreható kutatásra alapozott tanulmányokat készít a három ország migrációs helyzetéről, valamint, hogy három nyelven a témában információs anyagokat hoznak létre, valamint terjesztenek, melyek hasznos tájékoztató pontok lehetnek az idegen országban munkát vállalni kívánók számára. A Projekt lezárása egy 2014. szeptemberi, nagyszabású konferencia lesz Budapesten.

A konferencia első szakmai előadását Kelemen Melinda, a projekt koordinátorának megnyitója után Tóth Judit, a Szegedi Tudományegyetem kutató professzora, a magyar országtanulmány készítője tartotta. Előadásában a 30 oldalas tanulmányt ismertette, melynek célja a magyar helyzet kontextusba helyezése, az angol és román helyzettel való összehasonlítása is volt. Elmondta, hogy a Magyarországon élő külföldi munkavállalók aránya 1,4% csupán, azonban az utóbbi években megnövekedett munkaerőkiáramlás okán az elmúlt időben ún. számok háborúja indult meg, részben a KSH, részben a fogadó országok adatai alapján. A Világbank adatai lehetnek olyan adatok, melyekre támaszkodni lehet, ez alapján kb. 500.000 magyar munkavállaló dolgozik külföldön. Magyarországon taszító tényezők közé sorolható a növekvő munkanélküliségi ráta, mely 11% körüli, valamint a magas adóterhelés, az alacsony munkajövedelmek, a háztartási hitelszintek mértéke, és a szociális transzferek alacsony szintje. A magyar szakszervezetek azt támogatták, hogy a kormány részéről ne legyenek korlátozó intézkedések.

Tóth Judit elmondta, hogy Nagy Britannia vonzereje folyamatosan nő, ebben nagy szerepe van a nyelvnek, a jelentős bérszínvonal-különbség, valamint az, hogy a diaszpóra-hálózat folyamatosan növekszik, ez azt jelenti, hogy a kinti tartózkodást számos cég, szervezet támogatja.

A magyar és a brit munkajogi helyzet helyzetben nagy különbsége, hogy a magyar jogrendszer a Munka Törvénykönyvében egységesen lép fel, mely kis kivételeket enged, ezzel szemben a brit szabályozás nagyon fregmentált.

A munkaerő-kölcsönzés szerepe a brit jogrendszerben nem tisztázott, melynek hátrányait a magyar munkavállalók is megérik. Számos visszaélés tapasztalható, az állami ellenőrzés gyenge. Növekszik ugyanakkor az önfoglalkoztatás száma, a briteknél ez döntően a román és a bolgár munkavállalók között jelenik meg. Magyarországon a szabályozás nem kezeli az önfoglalkoztatottakat olyan egyértelműen, mint a brit. Bizonyos szektorokban jobban elterjedt az önfoglalkoztatás, ilyen az építőipar, vagy a vendéglátás, melyek esetén sokkal kisebb a szociális védelem. Az ifjúsági munkanélküliség mindkét országban igen magas, Magyarországon az általános munkanélküliség is magas, míg a briteknél nagyobb a különbség az ifjúsági és az általános munkanélküliség aránya között. Szintén közös vonás, hogy a közsférában foglalkoztatottak száma nagyon magas, minden ötödik munkavállaló közalkalmazott. A briteknél tervezik ennek a szisztematikus csökkentését, Magyarországon nincs erre vonatkozó terv.

Mindkét országban létezik minimálbér, melyet jogszabály rögzít, a magyar rendszerben elkülönülnek a közalkalmazottak, a diplomások és a diploma nélküliek. A brit rendszerben az életkor játszik szerepet, illetve az, hogy a munkavállaló igénybe vesz-e szállást, ellátást.

Az előadás kitért még arra, hogy jelenleg milyen információs források állnak a migráns munkavállalók rendelkezésére, valamint, hogy ezeket hogyan lehetne bővíteni, fejleszteni a projekt által kialakított honlapon, illetve szóróanyagokon.

A délutáni szekciót Georgiev Tsanko, a bolgár Podkrepa szakszervezet képviselője nyitotta meg. Előadásában bemutatta a bolgár munkaerőpiac összetételét migrációs szempontok alapján. Ezt követően a horvát és a lengyel résztvevő is bemutatta országát.

Rosa Crawford, a brit projektpartner, a TUC részéről az Angliában dolgozó migráns munkavállalók szakszervezeti taggá való szervezéséről beszélt.

A román helyzetről Florina Panainte, a román projektpartner, a CARTEL-ALFA képviselőjében beszélt. Elmondta, hogy Románia Magyarországhoz hasonlóan küldő ország, becslések szerint 3 millió román állampolgár dolgozik külföldön, melyek egy része nem regisztrált munkavállaló.

A délután hátralévő részében a résztvevők csoportokra oszlottak, három munkacsoportban beszéltek meg a közös problémákat, javaslatokat az együttműködéssel és a brosúrákkal, szórólapokkal és a honlappal kapcsolatban.

A második napon Marco Cilento, az ETUC tanácsadója nyitotta meg előadásával, melyben az ETUC migrációs politikáját és projektjeit ismertette.

Az ETUC határozata alapján a migráció az egyik legfontosabb ügy, egyenlő hozzáférés és egyenlő bánásmód elve a legfontosabb. Európának jogi csatornákat kell nyitnia a szabad mozgás érdekében, hogy a migráció ne fenyegetettséget jelentsen. Elmondta, hogy tisztább európai szintű szabályozásra van szükség, nem csak szűkítő szabályozások kellene. Az illegális munkavállalók helyzetét is kezelni kell, valamint a szakszervezeteknek is fel kell venniük a migrációs politikát a prioritásaik közé.

Az Európai Bizottság 2009-es Stockholmi Programja öt irányelvet fogalmazott meg. Munkáltatói szankciót, a szezonális migránsokkal foglalkozó, és az intrakorporális irányelvek nagy részét megvalósította az ETUC.

A szelektivitás és a cirkularitás két fontos jelenség, az első az időszakos munkaengedély kiadásáról, a második arról szól, hogy csak a jól képzett munkaerőt fogadja be az adott ország. Ez a két létező jelenség nem tud választ adni az Európai társadalmak igényeire. Az ETUC felhívta a Bizottság figyelmét arra, hogy e kettő helyett a stabil migrációt kell elősegíteni. Az illegális munkaerő problémájával való foglalkozás is az ETUC prioritásai közé tartozik, ám fontos, hogy a Bizottság a demográfiai folyamatokra való reagálás ne csak megszorító intézkedésekkel, hanem a munkaerő fehéritésével, a szolgáltatásokhoz való hozzáféréssel, a jogok erősítésével és a családtagok támogatásával érje el ezt.

A jogokhoz és a képzéshez való hozzáférés is nagyon fontos témakör, amin dolgozni kell az elkövetkező öt évben. Egy olyan új szabályozás kell, mely az integrációt, és a munkaerőpiachoz való hozzáférést, a migránsok jogait erősíti. A meglévő direktívákat kell fejleszteni. Ilyenek például a családdegysítési, vagy a migránsok tartózkodási státuszáról szóló direktívák. Az új munkaerőpiaci trendeket vizsgálni kell, és a migrációs folyamatokat ezekhez kell igazítani. Ebben elengedhetetlen a szociális partnerek közreműködése, elemzéseket kell készíteniük a migrációs mozgások tervezhetőségének érdekében. Ami az illegális migrációt illeti, a határok megerősítését és a visszatérés elősegítését támogatta a Bizottság.

Az intrakorporális együttműködés direktívája keretében lehetővé válik, hogy a multinacionális cégek áthelyezhessék a munkaerejüket egy másik országba. Főként a harmadik országokból érkezik így munkaerő Európába munkavállalási engedéllyel, és egyszerűbb engedélyszerzési lehetőséggel. Az ETUC fő álláspontja ebben az ügyben az egyenlő bánásmód elve, hogy ezek a munkavállalók valós munkát végezzenek, valamint hogy magasan képzettek legyenek. Az Európa Parlament végül nem fogadta be ezeket a javaslatokat, az egyenlő bánásmód elve így nagyon nehezen valósul meg, hiszen nem jog lett belőle, csak egy adminisztratív kötelezettség. Az ETUC jelenleg azért harcol, hogy ez megváltozzon. Nem korrekt olyan legális csatornákat nyitni a migránsok számára, mely lehetővé teszi, hogy olcsó munkaerő áramoljon Európába, valamint, hogy ezek a munkavállalók ne bírassanak ugyanazokkal a jogokkal, mint az európai munkavállalók.

A konferencia zárásaként a három munkacsoport számolt be az előző napi csoportmunkáról, valamint a résztvevők visszajelzéseikben javaslatokat tettek a projekt sikeres folytatása érdekében.